

Ainevaldkond „Kunstiained”

1. Üldalused

1.1 Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunsti mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2 Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

	muusika	kunst ja tööõpetus integreeritud
1. klass	2	3
2. klass	2	3
3. klass	2	3
	muusika	kunst
4. klass	2	1
5. klass	1	1
6. klass	1	1
7. klass	1	1
8. klass	1	1
9. klass	1	1

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

1.3.1 Ainevaldkonna ja õppeainete kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguine eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.3.2 Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltan Kodaly meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu,

analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilis-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

1.3.3 Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmjena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

1.4 Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat.

Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi,

valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

1.5 Lõiming

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi. Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana. Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümboolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümboolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6 Läbivad teemad

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Need teemad hõlmavad mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuv tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruv maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

1.7 Õppetegevused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;

- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/ multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotēs, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8 Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
- 2) 500luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusalaustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatööks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi- muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

1.9 Hindamine

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas. Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;

- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhendatakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikaid, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesemärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksis;

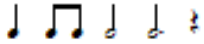
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinimine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

2. Ainekavad

2.1 Muusika ainekavad

1. klass

<i>Osaoskus/ õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>
Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> * Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; * mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; * laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; * laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; * laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; * laulab peast kooliastme ühislause: <p>Eesti hümn (F. Pacius), „Mu koduke" (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: „Lapsed, tuppa", „Kevadel" (Juba linnukesed ...), „Võhma kooli laul" (Reimand)</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Õpilaste vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor); * laulude õppimine: <ul style="list-style-type: none"> -kuulmise järgi, -käemärkide abil, -rütmistatud astmenoodi järgi, - noodi järgi. * vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist. * kaanonite rakendamine mitme-hääle laulmise ettevalmistamiseks
Noodist laulmine	<ul style="list-style-type: none"> * Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> * Relatiivne meetod –laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi; *mudellaulude laulmine; * kajamängud, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;

		* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;
Muusikaline liikumine	* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge.	Orffi pedagoogika; rütm, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu; * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.
Omalooming	* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütm- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; * kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.	* Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * lihtsate rütmipillide valmistamine;
Muusika kuulamine ja muusikalugu	* On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;	* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * Orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne; * kirjalik töö – töövihik.
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad	* Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * noodivältused, paus, rütmifiguurid: * tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: * astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik noodipea, noodivars b) orkester, helilooja, sõnade autor	* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.

	c) muusikapala, salm, refrään d) rütm, meloodia, vaikselt, valjult, <i>piano, forte</i>	
Õppekäigud	* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine; * kirjalik töö – töövihik.

2. klass

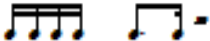
Osaoskus/ õppeteemad	Õpitulemus	Õppesisu ja -tegevus
Laulmine:	<ul style="list-style-type: none"> * Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; * mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; * laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; * laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; * laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; * laulab peast kooliastme ühislause: <p>Eesti hümn (F. Pacius), „Mu koduke" (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: „Lapsed, tupp", „Kevadel" (Juba linnukesed ...), „Võhma kooli laul" (Reimand)</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Õpilaste vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor); * laulude õppimine: -kuulmise järgi, -käemärkide abil, -rütmistatud astmenoodi järgi, - noodi järgi. * vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist. * kaanonite rakendamine mitmehääle laulmise ettevalmistamiseks.
Noodist laulmine	<ul style="list-style-type: none"> * Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO₁ ja tajuma astmemudeleid kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> * Relatiivne meetod –laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi; *mudellaulude laulmine; * kajamängud, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
Pillimäng:	<ul style="list-style-type: none"> * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; * rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid; * tähtnimede kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi/6-keelse väikekandle mänguvõtete omandamisel.

Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> * Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>Orffi pedagoogika; rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu; * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; * kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * lihtsate rütmipillide valmistamine;
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo) * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. 	<ul style="list-style-type: none"> * Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * Orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne; * kirjalik töö – töövihik.
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * noodivältused, paus, rütmifiguurid: * tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: * astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid; * mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, b) koorijuht, koor, ansambel, solist, dirigent, orkester, 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.

	<p>helilooja, sõnade autor;</p> <p>c)muusikapala, salm, refrään, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p>	
Õppekäigud	<p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>

3. klass

Osaoskus/ õppeteemad	Õpitulemus	Õppesisu ja -tegevus
Laulmine:	<ul style="list-style-type: none"> * Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; * mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; * laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; * laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; * laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; * laulab peast kooliastme ühislause: Eesti hümn (F. Pacius), „Mu koduke" (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: „Lapsed, tupp", „Kevadel" (Juba linnukesed) Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<ul style="list-style-type: none"> * Õpilaste vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor); * laulude õppimine: -kuulmise järgi, -käemärkide abil, -rütmistatud astmenoodi järgi, - noodi järgi. * vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist. * kaanonite rakendamine mitmehäälsel laulmisel ettevalmistamiseks.
Noodist laulmine	<ul style="list-style-type: none"> * Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> * Relatiivne meetod –laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulude laulmine; * kajamängud, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
Pillimäng:	<ul style="list-style-type: none"> * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> des; 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; * rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid; * tähtnimede kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi/6-keelse väikekandle mänguvõtete omandamisel.

Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> * Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>Orffi pedagoogika; rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu; * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; * kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * lihtsate rütmipillide valmistamine;
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. * eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat. 	<ul style="list-style-type: none"> * Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * Orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne; * kirjalik töö – töövihik.
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * rütmifiguurid ja paus: * tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: * astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid; * JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.

	<p>kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p>	
Õppekäigud	<p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p>

4. klass

Osaoskus/ õppeteemad	Õpitulemus	Õppesisu ja -tegevus
Laulmine	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatena;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), • "Püha öö" (F. Gruber) • „Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koor);</p> <p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, muusika väljendusvahendid).</p>
Noodist laulmine	<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO₁, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p>	<p>* Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;</p> <p>* kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.</p>
Pillimäng	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>* rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid;</p> <p>* seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;</p> <p>* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;</p> <p>* absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;</p> <p>* süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>
Muusikaline liikumine	<p>* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.</p>	<p>* Orffi pedagoogika,</p> <p>* individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>

Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. * kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni 	<p>Vestlus, arutelu, individuaalne ja rühmatöö: helilooja, teksti autor, oskussõnad, muusika väljendusvahendid, vorm, hääleliigid, instrumentaal- ja vokaalmuusika, pilliliigid, eesti rahvamuusika, autorlus.</p>
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: <div style="text-align: center; margin: 10px 0;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> * 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm, * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <div style="margin-left: 40px;"> <p>eeltakt, viulivõti, klaviatuur</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.

	<p>duurhelilaad, moll-helilaad, tähtnimed vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuu- sika, interpreet, improvisatsioon; tämbel, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid) tempo, <i>andante, moderato, allegro, largo,</i> <i>ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte,</i> <i>mezzopianomezzoforte, pianissimo, fortissimo,</i> <i>crescendo, diminuendo</i></p>	
Õppekäigud	<p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine; * kirjalik töö – töövihik.</p>

<i>Osaoskus/ õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>
Laulmine	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), • "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), • "Eesti lipp" (E. Võrk), • "Püha öö" (F. Gruber), • "Kas tunned maad" (J. Berad), • "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl) • Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koor);</p> <p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, muusika väljendusvahendid).</p>
Noodist laulmine	<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>	<p>* Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;</p> <p>* kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.</p>

Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; * seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid C-duur, a-moll pillimänguga; 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; * rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid; * absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus; * süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.
Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> * Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika, * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. * kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit * tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 	<p>Vestlus, arutelu, individuaalne ja rühmatöö: helilooja, teksti autor, oskussõnad, muusika väljendusvahendid, vorm, hääleliigid, instrumentaal- ja vokaalmuusika, pilliliigid, eesti rahvamuusika, autorlus.</p>
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.

	 <p>* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides; * helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a; * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees (#), bemoll (b), bekarr (♯); paralleelhelistikud</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>;</p>	
Õppekäigud	* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine; * kirjalik töö – töövihik.

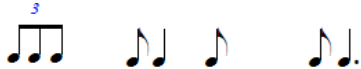
<i>Osaoskus/ õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>
Laulmine	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaule:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), • "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), • "Eesti lipp" (E. Vörk), • "Püha öö" (F. Gruber), • "Kas tunned maad" (J. Berad), • "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl); • Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmises (ansamblid, koor);</p> <p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, muusika väljendusvahendid).</p>
Noodist laulmine	<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>	<p>* Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;</p> <p>* kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.</p>
Pillimäng	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des;</p> <p>* rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid;</p> <p>* seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;</p> <p>* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> * seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga. 	<ul style="list-style-type: none"> * absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus; * süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.
Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> * Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; * väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra; * väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika, * individuaalne, paaris- ja rühmatöö.
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. * tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; * on tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; 	<p>Vestlus, arutelu, individuaalne ja rühmatöö: helilooja, teksti autor, oskussõnad, muusika väljendusvahendid, vorm, hääleliigid, instrumentaal- ja vokaalmuusika, pilliliigid, eesti rahvamuusika, autorlus.</p>
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: * rütmifiguurid: 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik.

	 <p>* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>* Helistikud G – e, F – d;</p> <p>* kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt;</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees (#), bemoll (b), bekarr (); paralleelhelistikud</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;</p>	
Õppekäigid	<p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* muud loivad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik.</p>

Osaoskus/ õppeteemad	Õpitulemus	Õppesisu ja -tegevus
Laulmine	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • “Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit) • Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid);</p> <p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, väljendusvahendid).</p>
Pillimäng	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des;</p> <p>* rakendab musitseerides akustilise kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>* helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;</p> <p>* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;</p> <p>* absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;</p> <p>* süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>
Muusikaline liikumine	<p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;</p> <p>* väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: Idamaad.</p>	<p>* Orffi pedagoogika;</p> <p>* individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>

<p>Omalooming</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * rondo- ja variatsioonivorm; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik; * infotehnoloogia – noodistusprogramm(id).
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi); * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; *eesti ja paikkondlike tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine; * eristab kõla ja kuju järgi: <i>keelpillid</i>: poogenpillid viiul, viola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; <i>puhkpillid</i>: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; <i>löökpillid</i>: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; * on tutvunud Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs; * orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne.; * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne; * infotehnoloogia – <i>power-point</i> presentatsioon jne.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik jne.

	<p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>* mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: muusikainstrumentide nimetused;</p>	
<p>Õppekäigud</p>	<p>* Arutleb ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* Individuaalne, paaris- ja rühmatöö;</p> <p>* vestlus, arutelu, analüüs või muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;</p> <p>* kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne.</p>

8. klass

Osaoskus/ õppeteemad	Õpitulemus	Õppesisu ja -tegevus
Laulmine	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), • “Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit). • Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid);</p> <p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, väljendusvahendid).</p>
Pillimäng	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des;</p> <p>* rakendab musitseerides akustilise kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>* helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;</p> <p>* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;</p> <p>* absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;</p> <p>* süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>
Muusikaline liikumine	<p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;</p> <p>* väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale</p>	<p>* Orffi pedagoogika;</p> <p>* individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>

	iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika.	
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; * loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * rondo- ja variatsioonivorm; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik; * infotehnoloogia – noodistusprogramm(id).
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi); * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; * eesti ja paikkondlike tuntud interpretide, dirigentide, ansambelite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine; * eristab kõla ja kuju järgi: <i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion; <i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver; * eristab pop-, rokkmuusikat * on tutvunud Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs; * orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne.; * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne; * infotehnoloogia – <i>power-point</i> presentatsioon jne.
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: <div style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> * mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik jne.

	<p>neid musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> * mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; * teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) elektrofonid, muusikainstrumentide nimetused; b) spirituaal, gospel; d) pop- ja rockmuusika. 	
Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> * Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara. 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs või muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine; * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne.

<i>Osaoskus/ õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>
Laulmine	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), • “Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Saaremaa valss" (R. Valgre), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit). • „Võhma kooli laul“ (Reimand) 	<p>* Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid);</p> <p>* laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;</p> <p>* vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, väljendusvahendid).</p>
Pillimäng	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des;</p> <p>* rakendab musitseerides akustilise kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>* helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<p>* Orffi pedagoogika – kaasmängud, <i>ostinatod</i>, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;</p> <p>* rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;</p> <p>* absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;</p> <p>* süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>
Muusikaline liikumine	<p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;</p>	<p>* Orffi pedagoogika;</p> <p>* individuaalne, paaris- ja rühmatöö.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Aafrika. 	
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; * loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. 	<ul style="list-style-type: none"> * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; * rondo- ja variatsioonivorm; * lihtsamate pillide valmistamine; * kirjalik töö – töövihik; * infotehnoloogia – noodistusprogramm(id).
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi); * arutleb muusika üle * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; * eesti ja paikkondlike tuntud interpretide, dirigentide, ansambelite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine; * eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid:</i> (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid:</i> (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel); * eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti). * on tutvunud Prantsuse, Itaalia, Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs; * orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne.; * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne; * infotehnoloogia – <i>power-point</i> presentatsioon jne.
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara	<ul style="list-style-type: none"> * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; * mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * kirjalik töö – töövihik jne.

	<ul style="list-style-type: none"> * mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; * teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert c) rondo, variatsioon, d) džässmuusika, süvamuusika. 	
Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> * Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara. 	<ul style="list-style-type: none"> * Individuaalne, paaris- ja rühmatöö; * vestlus, arutelu, analüüs või muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine; * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne.

2.2 Kunsti ja tööõpetuse integreeritud ainekavad

1. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus	<ul style="list-style-type: none"> oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguks eneseväljenduseks. oskab kasutada kääre ja paberist šablooni järgi ise detaile välja lõigata. oskab liimiga katta pindu ja teeb liimimistöid korrektselt, hoides puhta töö ja töölaua. oskab kujutada figuure. peab silmas pildi kompositsioonireegleid. oskab teha kollaaži ja voltida paberit. märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas. 	Inimese kujutamine: täisfiguur eestvaates, portree eestvaates. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne) iseloomulikus asendis) kujutamine joone ja silueti abil. Tutvumine geomeetria põhivormidega seoses igapäevaelu asemetega (ruumiliselt voolimisel ja meisterdamisel ning tasapinnaliselt joonistamisel ja maalimisel) figuride ülesehitamise ühe võttena).	Kasutatavad tehnikad ja materjalid. Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad, inimesed jne. Maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist. Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus	<ul style="list-style-type: none"> saavutab kompositsiooni tasakaalu; eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme. 	Põhivärvid (kollane, punane, sinine) Meeleolu väljendamine värvidega. Pea- ja kõrvalelemendid ning taust; rütm, rühmitamine. Suuruse näiline vähenemine kauguses.	
Disain (kujundus, kujundamine)	<ul style="list-style-type: none"> kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) 	Tarbevormid; etenduse kujundus; raamat kui kunstiojekt.	
Vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada. kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; suhtub mõistvalt enda ja teiste töödesse. 	Kunst ümbritsevas keskkonnas; kaaslaste tööde vaatlus, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödesse; rahvakunst.	
Kavandamine	<ul style="list-style-type: none"> oskab töid kavandada, aplikatsioonidega kaunistada, oskab lihtsamaid vorme voolida, 	Ümbritseva keskkonna vaatlemine, analüüsimine. Ideede otsimine ja valimine,	

	<ul style="list-style-type: none"> - oskab ohutult kasutada lõikeriistu, -oskab paberipinnal orienteeruda, paberipinda õigesti planeerida - mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada. 	<p>abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p>	
Materjalid	<ul style="list-style-type: none"> - eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale - oskab koguda looduslikku materjali ja vajadusel seda jagada teistega, - suhtub loodusesse säästvalt ja lugupidavalt, - võrdleb materjalide üldisi omadusi 	<p>Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine</p>	
Töötamine	<ul style="list-style-type: none"> - arvestab ühiselt töötades kaaslastega -töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit - oskab hinnata head ja huvitavat oma kaaslaste ja iseenda töödes, -arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle 	<p>Tähelepanelikkus, viisakus, kuulamisoskus, jäljendamisoskus.</p>	
Tööviisid	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab töö tähtsust, - rebib ja lõikab mitmesuguseid kujundeid, - voldib ja punub, - oskab töövahendeid ohutult ja otstarbekalt kasutada - tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest 	<p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine,</p>	
Kodundus	<ul style="list-style-type: none"> -oskab teha lihtsamaid korrastustöid, - hoiab korras oma töökoha ja õppevahendid, - oskab pühkida tolmu ja puhastada põrandat, - tunneb lauakombeid. - hoiab puhtust ja korda. 	<p>Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Puhtuse ja korra hoidmine enda ümbruses. Rõivaste ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p>	

2. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel. 	Inimese kujutamine: portree eestvaates, täisfiguur eest- ja külgvaates, eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises), eluta looduse (kivid, vesi jne) kujutamine; vormi ülesehitamine geomeetriliste kujundite abil.	Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Skulptuur-voolimine savist või muust pehmest materjalist; erinevate tekstuuride loomine; meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne); voltimine (karbid, loomad, inimesed jne). Maal-maalimine kattevärvidega (guašš jt) spontaanselt ja läbimõeldumalt; töötamine värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž. Graafika-joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega; punkti ja joone kasutamine mustrite loomiseks;
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • eristab sooja ja külma koloriiti; • saavutab kompositsiooni tasakaalu; • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme. 	Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet); helestamine ja tumestamine; meeolelu väljendamine värvidega. Pea- ja kõrvalelemendid ning taust; rütm, rühmitamine. Suuruse näiline vähenemine kauguses;	Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.
Disain (kujundus, kujundamine)	<ul style="list-style-type: none"> • saavutab kompositsiooni tasakaalu; • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) 	Tarbevormid; etenduse kujundus; raamat kui kunstiobjekt.	
Vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; • suhtub mõistvalt enda ja teiste töödese. 	Kunst ümbritsevas keskkonnas; kaaslaste tööde vaatlus, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese; rahvakunst.	

Kavandamine	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teha kollaaži ja voltida paberit, - märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas, - oskab voolida looma ja linnu figuure, - oskab punuda erinevaid nõõre, - oskab kavandada ja valmistada lihtsaid mänguasju - oskab teha lihtsaid korrastustöid. 	<p>Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine.</p> <p>Lihtsate esemete kavandamine ja valmistamine.</p>	
Materjalid	<ul style="list-style-type: none"> - oskab eristada erinevaid materjale, - võrdleb materjalide üldisi omadusi. 	<p>Erinevate materjalide tundmaõppimine ja kasutamine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.</p>	
Töötamine	<ul style="list-style-type: none"> - töötab õpetaja suulise juhendamise järgi; - julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida, - oskab luua seoseid õpitud oskuste ja igapäevaeluga, - teab ohutuse vajalikkust, - hoiab oma töökoha korras, - tutvustab ja hindab oma töid, - oskab nõela niidistada, - oskab nõõpi õmmelda, - oskab töötada iseseisvalt lihtsa tööjuhendi järgi. 	<p>Tähelepanu ja jälgimisoskuse arendamine.</p> <p>Töövõtete õppimine jäljendamise teel.</p> <p>Otstarbekas ja ohutu töövahendite kasutamine.</p>	
Tööviisid	<ul style="list-style-type: none"> - oskab töötada iseseisvalt juhendi järgi - kasutab materjale säästlikult, - valib erinevaid töötlemisviise ja –vahendeid, - käsitseb õigesti ning ohutult töövahendeid, - kasutab paberit ning kartongi tasapinnaliste ja ruumiliste esemete valmistamisel, - modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid, - valmistab väiksemaid tekstiilmaterjalist esemeid. 	<p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmise, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne), nende õige otstarbekas ja ohutu</p>	

		kasutamine, töövahendite hooldamine.	
Kodundus	- teab tervisliku toitumise vajalikkust, - oskab katta ja koristada lauda.	Tervisliku toitumise vajalikkus. Säästlik tarbimine. Lauakombed.	

3. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab inimest (täisfiguuri ja nägu, paigal ja liikumises) omal viisil temaatilistes kompositsioonides; • valib ümbritsevate objektide (inimesed, loomad, linnud, taimed, kivid, ehitused, sõidukid jne) iseloomulikud jooned ja kujutab neid oma võtetega; • võrdleb raamatu teksti ja selle illustratsiooni. 	<p>Inimene kui graafilise kujutamise keskne objekt. Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine. Inimfiguuri põhiproportsioonid ja mahtude jaotumine. Näotüüp ja näoosade põhiproportsioonid. Eluslooduse (loomad, linnud, liblikad jne iseloomulikus asendis ja liikumises, eluta looduse (kivid, vesi) ja tehisevormide (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil.</p> <p>Töö geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaeluga .</p> <p>Joonte omadustega tutvumine. Tegelikud ja illusoorid jooned. Joonekompositsioon. Heledad jooned tumedal pinnal. Joonte orientatsioon (vertikaal- ja horisontaaljooned, sirg- ja kõverjooned). Joonte kvaliteet. Joonetugevus väljendusvahendina. Pidev- ja katkendjoon. Joonlaua kasutamine.</p>	<p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Skulptuur- Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad, inimesed jne; Papjeemašee tehnikas maski valmistamine. Maalimine-. kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist; Graafika- joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.</p>
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • segab põhivärvide II astme värvid ja põhjendab sellele toetudes põhivärvide mõistet; • segab valge ja musta abil värvide heledamad ja tumedamad astmed; • leiab vaadeldavatel pildidel peamised tegelased ja objektid. 	<p>Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • organiseerib pildi pinda arvestades paberi suurust ja kuju kasutades erinevaid paberiformaate. 	<p>värvidega. Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Ribaornament. Suuruse vähenemine kauguses.</p>	
Disain igapäevaelus	<ul style="list-style-type: none"> • ehitab (joonistades, voolides) keerulisemad vormid üles lihtsamate geomeetriliste kujundite abil. • arvestab meisterdades teose otstarvet, materjali, tehnoloogiat ja välimust • nimetab etenduse ja filmi kujunduse elemente (kostüümid, lava-, valgus-, helikujundus). 	<p>Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast (mänguasjad, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest). Rütmiarjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult). Tööd joonlaua ja sirkliga. Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa, suvekodu, aia/pargi kujundus.</p>	
Vestlused kunstist	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ümbritsevas keskkonnas ära ja liigitab (nimetab õige nimega) järgmised kunstiliigid: arhitektuur, skulptuur, maal; • räägib oma loomingust (tegevusest) kasutades lihtsamaid ainealaseid mõisteid; • võrdleb oma ja kaaslaste töid, toob esile lahenduste erinevusi. Kirjeldab kunstiteoseid ning põhjendab oma eelistusi; • austab enda ja kaasõpilaste loomingut. 	<p>Kunst meie ümber. Kunst ruumis- kunstimuuseumid, -galeriid. Maailmakuulsad maalid. Tuntumad ajaloolised vaatamisväärsused maailmas. Raamatukujundus. Kujundamine teatris. Multifilmid. Virtuaalne maailm. Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.</p>	
Kavandamine	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kavandada, töötada iseseisvalt tööjuhendi järgi, - oskab valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest. 	<p>Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain. Ideede otsimine ja Valimine. Abimaterjali ja info kasutamine. Lihtsate esemete</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teha kollaaži ja voltida paberit. - peab silmas kompositsiooni-reegleid. - oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure. - märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas. 	kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, analüüsimine.	
Materjalid	<ul style="list-style-type: none"> - oskab eristada erinevaid materjale. - oskab materjale ühendada ja kasutada. 	Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Praktilised katsetused erinevate materjalidega.	
Töötamine	<ul style="list-style-type: none"> -oskab oma idee teostamiseks võimalusi valida - oskab loovalt mõelda. - toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust - oskab töötada iseseisvalt juhendi järgi. - tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest 	Praktilise tegevuse kaudu oskuste, teadmiste ja väärtushoiakute omandamine. Jooniste lugemine, töötamine kirjalike juhendite järgi.	
Tööviisid	<ul style="list-style-type: none"> -hoiab korras oma õppevahendid ja töökoha. -arvestab kaaslastega. 	Töövahendite otstarbekas ja ohutu kasutamine.	
Kodundus	<ul style="list-style-type: none"> -oskab kasutada mõõtühikuid. -teab tervisliku toitumise põhimõtteid. -hoolitseb oma välimuse eest ja järgib viisakusreegleid. -oskab jäätmeid sorteerida 	Mõõtlamine, kaalumine, mõõtühikute teisendamine. Tervislik toitumine, säästlik tarbimine. Isiklik hügieen.	

2.3 Kunsti ainekavad

4. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • Arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel. • Kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses. 	Inimene tegevuses, nägu, meeleolu, liikumise kujutamine. Ümbruse kujutamine-Erinevate objektide kujutamine: erinevad majad linnas ja maal. Pildiruum-ruumilisuse edastamine (esemete suurusuhted).	Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia). Loob erinevaid tekstuure ja faktuure. Kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel) vastavalt vajadusele ja võimalustele.
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • Segab ja kasutab maalimisel erinevaid toone. • Saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel. • Eristab sooja ja külma koloriiti. • Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurusuhteid. • Kujutab vaatluse järgi ees asetsevad objekte arvestades nende kuju, suurusuhteid ja paiknemist üksteise suhtes. 	Kompositsioon-tasakaal, domineeriv osa pildil, koloriit, liikuvus. Geomeetria Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline); kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt); koloriit (soe ja külm).	
Disain.	<ul style="list-style-type: none"> • Kujundab oma lähemat ümbrust (klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest. 	Märgid-liiklusmärgid ja nendest tulenevalt uute märkide kujundamine. (Nime) Tähtede kujundamine. Foto, digitaalgraafika ja video kasutamine lähiümbruse uurimisel (võimalusel). Ilmastiku-nähtuste jäädvustamine	
Vestlused kunstist.	<ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib trükise kujunduse osi (kaanekujundus, kirjastiil, initsiaal, vinjett jne) ja terviklahendust. 	Trükiste, filmide, koomiksiste, arvutimängude, reklaamide pildikeele ja kujundamise uurimine	

	<ul style="list-style-type: none">• Kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas.	ja võrdlemine. Kunstiteoste analüüs, kunstiuurituste külastamine, nähtu põhjal arutelu	
--	--	---	--

5. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel; • kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses; • leiab erinevaid ameteid kõige enam iseloomustavad tunnused (keskkond, riietus, töövahendid) ja kasutab neid temaatilistes kompositsioonides; • leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab neid loominguliselt oma töös; • eristab piiratud ja piiramata pinda. Loob võrgustiku abil piiramata pindu, • nimetab nende kasutusalasid; • kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel, trükipress jne) vastavalt vajadusele ja võimalustele. 	<p>Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; miimika; inimene tegevuses; vaikelu.</p> <p>Kunstiliigid (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, tarbekunst); kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv jne.); kunstimälestised.</p>	<p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid:</p> <p>Maal- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, õlipastellidega; tööd värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberitest ja /või makulatuurist; skulptuur - lõikamine pehmetest materjalidest.</p> <p>Graafika</p> <p>Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).</p>
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone; saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; • kasutab maalimisel piiratud värvivalikut . • eristab sooja ja külma koloriiti; • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone; • hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • katsetab eeltööna erinevaid kompositsioonilisi lahendusi. 	<p>Ühe värvi erinevad toonid (kollakas-, pruunikas-, sinakas- roheline jne.); piiratud arvu värvidega maalimine; akromaatilised ja kromaatilised värvid; sümmeetria ja asümmeetria; plaanilisus pildi pinnal.</p>	

Disain ja kirjaõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest; • kujundab ornamenti (sh rahvuslikku) ja nimetab selle traditsioonilisi ja kaasaegseid • Loob erinevaid tekstuure ja faktuure; • eristab mahulist vormi (ümarplastika, reljeef) tasapinnalisest vormist; • selgitab graafika kui trükitehnika olemust; • kavandab tööd lähtuvalt materjali, tehnika ja/või tehnoloogia eripärast. 	Tööd joonlaua ja sirkliga (ornament); teksti kujundamine; initsiaal.	
Vestlused kunstist.	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) ja nende • loetleb natüürmortides kasutatavaid objekte ja seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet. Eristab natüürmorti teiste žanrite hulgast; • tunneb ära portree-, maastikužanri; • toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente; • kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas; • kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; • suhtub mõistvalt enda ja teiste töödesse ning ümbritsevasse kunsti. 	Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride eripärad. Värvide roll suurteostes. Rahvakunst-tikandid, vöökirjad.	

6. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel; • kujutab veenvalt inimest erinevas asendis ja tegevuses; • leiab erinevaid ameteid kõige enam iseloomustavad tunnused (keskkond, riietus, töövahendid) ja kasutab neid temaatilistes kompositsioonides; • leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab neid loominguks oma töös; • selgitab varju tekkimise põhimõtet. • määrab teose dominandi, loob selle teadlikult oma töös; • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone; • eristab piiratud ja piiramata pinda. • kujutab tasapinnal pöörd- ja kandiliste kehade mahulisust ja nende asukohta silmapiiri suhtes. • kujundab ornamenti (sh rahvuslikku) ja nimetab selle traditsioonilisi ja kaasaegseid kasutusvõimalusi; • väljendusvahendeid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne); • loetleb natüürmortides kasutatavaid objekte ja 	Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; inimene tegevuses, inimese, looduse ja tehisevormide suhe; visandamine natuurist. Vaikelu (natüürmort); varju tekkimine. Langev vari.	<p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid:</p> <p>Skulptuur</p> <p>Skulptuuride modelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne); keraamika; reljeef.</p> <p>Maal</p> <p>Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist.</p> <p>Graafika</p> <p>Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).</p>

	seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet. Eristab natüürmordi teiste žanrite hulgast.		
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone; • saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; • kasutab maalimisel piiratud värvivalikut (sh maalib monokroomselt); • kirjeldab pildi koloriiti, eristab sooja ja külma koloriiti; • teisendab värvimodulatsiooni põhimõttel pildi koloriiti segades kõik värvid läbi ühe juhtvärviga. • saavutab kompositsiooni tasakaalu. 	<p>Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline)</p> <p>Kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel.</p> <p>Piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt) ;koloriit (sh soe ja külm).</p> <p>Kompositsiooni tasakaal. Pildi dominant ;sümmeetria ja asümmeetria ;piiratud ja piiramata pinnad. Plaanilisus pildi pinnal; pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.</p>	
Disain ja kirjaõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • kavandab tööd lähtuvalt materjali, tehnika ja/või tehnoloogia eripärast; • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest; • kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel, trükipress jne) vastavalt vajadusele ja võimalustele. 	<p>Keskkonna kujundus sise- ja välisruumis (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) ;ornament (sh rahvuslik); raamatu ja muu trükise kujundus (sh initsiaal, vinjett, fantaasiakiri jne); koomiks.</p>	
Vestlused kunstist.	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) ja nende • kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas; • väärtustab oma(rahvus)kultuuri kõrval kohalikku (elukoha) • kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; • tunneb ära portree-, maastikužanri; 	<p>Kunstiliikide (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) iseloomustus; kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne); kunstimõisteid (originaal, koopia, võltsing, reproduktsioon, jne); rahvakunst; kultuuriväärtused ja kunstimälestised; massi- ja kommertskultuur.</p>	

	<ul style="list-style-type: none">• toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente;• selgitab originaali, koopia ja reproduktsiooni erinevust.		
--	---	--	--

7. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb inimese keha-asenditest ja ilmetest (ka pildil) välja tema meeoleolu ja tundeid; • määrab (objektidel või pildil) langeva ja omavarju, pool- ja täisvarju ning kirjeldab nende erinevusi; • modelleerib tasapinnal esemeid valguse ja varjuga. 	<p>Ümbruse kujutamine- tänav, taluõu, kõrghooned. Hoonete välisdetailide esile toomine.</p> <p>Valgus, vari, läige, langev vari.</p> <p>Inimene, suunatud pilk, näo detailid.</p> <p>Erinevate meeoludega inimeste väljendamine.</p> <p>Kombinatoorika tasapinnal ja ruumis mitmesugustest materjalidest kasutamine.</p>	<p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid:</p> <p>digitaalse tehnika kasutamine loovtöodes (foto, video, digigraafika).</p> <p>Maalimine erinevatele materjalidele (puit, klaas, paber). Erinevad trükitehnikad.</p>
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab mõistete „värv” ja „värvus” erinevust. • konstrueerib 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist; • kasutab erinevaid vaatepunkte ruumi kujutamisel. 	<p>Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad, tasakaal, värvimodulatsioon, ruumiillusioonid. Mõisted värv ja värvus</p> <p>Pildi muutmine efektsemaks – peegeldus, illusioon, perspektiiv.</p> <p>Asjade kolmemõõtmelisus.</p> <p>Natüürmordi koostamine ja selle järgi joonistamine.</p>	<p>Skulptuur</p> <p>Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt pappeemašee, plastid, papp, puit, traat jne); installatsioon.</p> <p>Maal</p> <p>Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel;</p>
Disain ja kirjaõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab reklaami eesmärgi ja mõju. Nimetab visuaalse reklaami peamised elemendid (visuaal, pealkiri, lööklause); • kirjeldab tuntumaid märke ja sümboleid puudutavaid seoseid sisu ja vormi vahel; 	<p>Kunst Eestis ja maailmas keskajast barokini.</p> <p>Rahvakunst-erinevad tikandid esemetel, riietuses.</p>	<p>Graafika</p> <p>Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga;</p>
Vestlused kunstist.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ja analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet; • määrab kujutamiseainestiku alusel kunstiteose žanri (religioosne, mütoloogiline, ajaloo-, olustikumaa); • suhtub loominguliselt kunsti ja kultuuri 	<p>Kunstiga seotud elukutsed.</p> <p>Muuseumide, näituste külastamine: arutelud, kunstiterminoloogia.</p> <p>Erinevate kultuuride tuntumad kunstiteosed.</p>	<p>graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).</p>

	erinevatesse nähtustesse: karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (häppening , performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); kitš; virtuaalne kunst.		
--	---	--	--

8. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb visuaalse kunsti põhimõisteid ning oskab neid kasutada kõnes ja kirjas; • oskab kasutada kõiki 8. klassi ainekavas olevaid töömaterjale, -vahendeid ning kujutamise ja kujundamise viise kunstiliseks enese-väljenduseks. 	Inimese kujutamine: Poolprofiil; karikatuur ja sarz. kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodus- ja tehisevormide stiliseerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).	Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Skulptuur- modelleerimine erinevatest materjalidest. Maal Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel; Graafika
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb vormi-, värvi-, kompositsiooni-, perspektiivi- ja kirjaõpetuse lihtsamaid reegleid. 	Värvide optiline segunemine; kompositsiooniskeemid; kuldlõige; kadreerimine.	Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga, värvilise pliiatsi, viltpliiatsiga.
Disain ja kirjaõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab reklaami eesmärgi ja mõju. Nimetab visuaalse reklaami peamised elemendid (visuaal, pealkiri, lõõklause); • valib kujundatavale sobiva šrifti, arvestab kirjaoptikat. 	Geomeetrilised kujundid sümbolitena. Geomeetriliste kehade kasutamine disainis. Märkide ja kujude mitmetähenduslikkus. Firmamärgid, logod. Omaloodud kirja (šrifti) kujundamine, kasutamine Märk ja sümbol (peremärk, firmamärk, piktogramm, eksliibris).	
Vestlused kunstist.	<ul style="list-style-type: none"> • eristab kõrgkultuuri massikultuuri nähtustest. • oskab üldjoontes eristada visuaalse kunsti arenguetape. 	Kunsti areng keskajast 20. saj. lõpuni; kunsti piiride avardumine; inspiratsiooniallikad ja looming; kitši olemus.	

9. klass

<i>Osaoskus/õppeteemad</i>	<i>Õpitulemus</i>	<i>Õppesisu- ja -tegevus</i>	<i>Märkused</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb inimese kehaasenditest ja ilmetest (ka pildil) välja tema meeleolu ja tundeid; • lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karaktersuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks; • kasutab kujundit oma mõtete edastamiseks; • kasutab kunstiteost või -stiili oma loomingu eeskuju või lähtepunktina; • toob näiteid autorikaitse reeglitest • väljendab end erinevate joonistus- ja maalivahendite kaudu spontaanselt (visandlikult) ja kaalutletult (viimistletult); • valib iseseisvalt oma idee teostamiseks sobivaid vahendeid ja tehnoloogiaid (sh arvuti, videokaamera) ning väljundeid (sh assamblaaz, installatsioon jne); • selgitab kõrg-, sügav- ja lametrüki tehnoloogilist erinevust. • määrab (objektidel või pildil) langeva ja omavarju, pool- ja täisvarju ning kirjeldab nende erinevusi; • modelleerib tasapinnal esemeid valguse ja varjuga. • suurendavad-vähendavad toonid); • kasutab kadreerimise erinevaid võimalusi; • -analüüsib vormi näilist muutumist sõltuvalt vaatepunktist (vaataja asukohast); • määrab kujutamisaainestiku alusel kunstiteose žanri (religioosne, mütoloogiline, ajaloo-, olustikumaal); • eristab ja kirjeldab selgete tunnustega kunstistiile (nt gootika, juugend, kubism, opkunst); 	Inimese kujutamine: kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodus- ja tehisevormide stiliseerimine, deformeerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).	<p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid</p> <p>Skulptuur</p> <p>Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt papjeemašee, plastid, papp, puit, traat jne);</p> <p>Maal</p> <p>Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel.</p> <p>Graafika</p> <p>Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga.</p> <p>Paljundusgraafika: kõrg- ja sügavtrükk vastavalt võimalustele.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • suhtub kriitilis-loominguliselt kunsti ja kultuuri erinevatesse nähtustesse: karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (happening, performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); kits; virtuaalne kunst. 		
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab teose kompositsiooni ja koloriidi tasakaalustamiseks ning olulise esiletoomiseks paindlikult värvide kontraste (soe-külm, hele-tume, hulgakontrast); • väljendab emotsioone ja kujutab nähtusi abstraktse kompositsioonina: • konstrueerib 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist; • kasutab erinevaid vaatepunkte ruumi kujutamisel; • analüüsib (piltidel ja looduses) värvide näivat muutumist sõltuvalt objekti; • selgitab mõistete „värv” ja „värvus” erinevust. • tunneb ära kolmnurkse, diagonaalse ja kuldlõikelise kompositsiooniskeemi. 	<p>Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal; värvide optiline segunemine; värvide psühhofüsioloogiline mõju (sh külmad-soojad, eenduvad-taanduvad, kerged, rasked värvid); värv ja värvus.</p> <p>Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige); kaader ja kadreerimine (ka foto- ja videokunsti); abstraktne kunst.</p> <p>Erinev vaatepunkt (konna- ja linnuperspektiiv); joonperspektiiv ühe ja kahe koondpunktiga; õhu- ja värviperspektiiv.</p>	
Disain ja kirjaõpetus.	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib kunste argikeskkonna osana (keskkonnaesthetika). • kirjeldab tuntumaid märke ja sümboleid puudutavaid seoseid sisu ja vormi vahel; • võrdleb erinevaid kujundusstiile arvestades kunstniku käekirja, sihtgruppi, traditsiooni, ajastut. • kirjeldab ja analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet; • Seostab keskkonna elemente (mööbel, trükised, tarbeesemed, ruum, ehitised, linnakujundus, haljastus, monumendid jne) kunstniku tööga; 	<p>Tootedisain, ruumidisain, tarbeeseme kujundus. Ergonoomika; graafiline disain. Kujunduse ühtne stiil;</p> <p>märk ja sümbol (nt peremärk, firmamärk, piktogramm); reklaam; šrift, kirjaoptika, teksti kujundamine.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab üldjoontes peamisi disaini alaliike: graafiline, keskkonna-, tootedisain, tarbekunst (sh mood, reklaam, ruumikujundus jne). 		
Vestlused kunstist.	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab ainespetsiifilist keelt kunstide kirjeldamisel ja mõtestamisel; • väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust. Toob välja maailmakultuuri elemente oma- ja kohaliku kultuuri nähtustes; • kirjeldab kunstimälestiste säilitamise viiside (restaureerimine, renoveerimine, konserveerimine) erinevusi. 	<p>Kunsti žanrid. Stiil; karikatuur, sarž. Grafiti; tegevuskunst (happening, performance); massikunst: foto, film, video, reklaam. Kitš; kunsti piiride avardumine. Virtuaalne kunst; inspiratsiooniallikad ja looming; Eesti rahvakunst kui soomeugri ja maailma etnograafilise kunsti osa; restaureerimine, renoveerimine ja konserveerimine.</p>	